

Synthese intern advies ter voorbereiding van het VLOR-advies over het ontwerpdecreet leersteun

1 Procedure

Dit document bevat een synthese van het advies dat de directiecommissies en adviesraden van het gewoon basis-, gewoon secundair en het buitengewoon onderwijs hebben uitgebracht in een extra, gemeenschappelijke vergadering per onderwijsniveau op 29 en 31 augustus 2022. De Taskforce Ondersteuningsmodel komt op 7 september '22 samen over het ontwerpdecreet leersteun. Ter voorbereiding van de Taskforce worden directies en coördinatoren type 4, 6 en 7 geconsulteerd op 2 en 5 september over de mogelijkheid tot oprichting van een specifiek leersteuncentrum type 4, 6, 7 of inkanteling in een leersteuncentrum. In dit dossier beschouwen we de Taskforce als een vierde adviesorgaan, naast directiecommissie, adviesraad en Raad van Bestuur. Op de Taskforce brengen we het perspectief vanuit de ondersteuningsnetwerken en de voorzitters binnen.

Voor het advies zijn we als volgt tewerk gegaan. We toetsen af met het advies dat we ten aanzien van de conceptnota leersteun vorig jaar hebben gegeven en werken verder op de basistekst 'Onderwijs voor alle leerlingen in 2025' en 'Enkele aandachtspunten voor een nieuw begeleidingsdecreet', beide goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Het ontwerpdecreet leersteun werd voorgesteld aan de hand van een PowerPointpresentatie waarin werd aangeduid wat nieuw is ten aanzien van het huidige ondersteuningsmodel, waar we het mee eens zijn en waar we het niet mee eens zijn in vergelijking met het advies dat we uitbrachten over de conceptnota. Tevens werden de principiële en de technische opmerkingen gescreend die Katholiek Onderwijs Vlaanderen gemaakt heeft bij het Artikel 70 bis-overleg met de onderwijsverstrekkers op 6 juli 2022.

Deze synthesenota vormt de basis om met een gedragen stem vanuit Katholiek Onderwijs Vlaanderen onze inbreng te doen in de raden en de commissies van de VLOR. De commissie Onderwijs aan Lerenden met Specifieke Noden bereidt het advies voor en komt hiervoor samen op 30 augustus en 8, 13 en 15 september. Er wordt input gevraagd van de Raad Basisonderwijs op 7 september, aan de Raad Secundair Onderwijs op 8 september en aan de commissie Leerlingenbegeleiding op 5 september. De Algemene Raad stemt over het advies op 22 september '22.

2 Algemene bevindingen

2.1 Visie op inclusie ontbreekt - optimalisatie van het huidige ondersteuningsmodel

Het ontwerpdecreet kiest voor het adagium: gewoon onderwijs als het kan en buitengewoon onderwijs als het nodig is. Een duidelijke visie op inclusief onderwijs ontbreekt. Meer nog, de ontwikkeling hiervan wordt uitbesteed aan een onafhankelijke commissie die start op 1/9/2023 en haar advies moet neerleggen uiterlijk op 30/6/2024.

Met dit decreet heeft men vooral de focus op leersteun gericht; in die zin kunnen we het een “M-decreet 2.0” noemen. Men geeft geen oplossing voor de versterking van fasen 0 en 1 van het zorgcontinuüm als we het hebben over de basiszorg en de verhoogde zorg. Er wordt ook met geen woord gerept over de aanpak in de scholen, noch over de ontoereikende middelen. Het aspect “controle” treedt heel sterk naar voren.

2.2 Netoverschrijdende samenwerking mag nooit afbreuk doen aan het eigen pedagogisch project

Het ontwerpdecreet verwijst meerdere malen naar netoverschrijdende samenwerking (In de memorie bij Art. 19 en 22). Telkens dient daar ook de randvoorwaarde vermeld te worden dat dergelijke samenwerking het werken vanuit een eigen pedagogisch project niet in de weg mag staan.

2.3 Waar zijn we het mee eens?

- De opdracht van de leersteuncentra verandert in vergelijking met de ondersteuningsnetwerken niet. De goede werkingsprincipes worden behouden, namelijk:
  - Leerling-, leerkracht- en teamgerichte ondersteuning met maximaal effect op de klasvloer
  - Proces van handelingsplanmatig werken
  - Samenwerking tussen de leerondersteuner, de leerkracht, de leerling, de ouders en het schoolteam
  - Het leersteuncentrum gaat samenwerkingsrelaties aan voor leersteun, expertiseontwikkeling en expertisedeling, minstens met scholen voor gewoon onderwijs, CLB, PBD, scholen voor buitengewoon onderwijs, welzijnspartners en andere relevante partners. De wijze waarop men dient samen te werken wordt niet bepaald.
- De scholen gewoon onderwijs kiezen vrij bij welk leersteuncentrum ze aansluiten.
- De verzelfstandiging van de leersteuncentra. Een leersteuncentrum kan ervoor kiezen om een zelfstandige instelling te worden of een afdeling van een bestaande school voor buitengewoon onderwijs.
- De mogelijkheid tot oprichting van specifieke leersteuncentra voor de types 4, 6 en 7 onder bepaalde voorwaarden komt tegemoet aan onze vraag om niet te moeten inkantelen in een leersteuncentrum.
- Aanmelden via één spoor: elke school gewoon onderwijs stelt al haar leersteunvragen aan het leersteuncentrum waarbij ze is aangesloten; achterliggend aan het leersteuncentrum waarmee ze samenwerkt kunnen er één of meer structurele samenwerkingen met een specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7 of een ander leersteuncentrum zitten. Wanneer er nood is aan specifieke expertise kan een ad hoc samenwerking worden afgesloten.
- Middelen worden toegekend aan het leersteuncentrum waarbij de school is aangesloten. Bij structurele samenwerking worden de middelen aan het ander of specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7 toegekend.
- Expertise op teamniveau van de leerondersteuners:
  - In team: onderwijskundige expertise, handicap-specifieke expertise, inclusie-expertise en expertise op het vlak van coaching
  - Multidisciplinair team: onderwijskundige, paramedische, sociale, psychologische en orthopedagogische disciplines
- Er komt een ambt voor leerondersteuner.

- De middelen voor het secundaire proces (directie, coördinatie, administratie) worden volledig naar rato van de grootte van het leersteuncentrum berekend en toegekend.
- Er komt een referentiekader voor kwaliteitsvolle ondersteuning.
- Uitbreiding van lesbijwoning van leerlingen met een IAC- of OV4-verslag in het gewoon en buitengewoon onderwijs.
- Uitbreiding van mogelijkheden tot oprichting van een vestigingsplaats buitengewoon basisonderwijs in het gewoon basisonderwijs (voor het secundair onderwijs kon dit al).

2.4 Waar zijn we het niet mee eens?

2.4.1 Berekening puntenenveloppe voor de brede types

Puntenenveloppe leersteuncentra voor leersteun aan type basisaanbod, type 3 en 9: nu is 70 procent van de middelen gebaseerd op het leerlingenaantal en 30 procent op het gemiddeld aantal verslagen van de afgelopen 6 jaar. Die verhouding komt nu op 60-40, wat de druk op attesteringen ongetwijfeld nog zal doen toenemen. In de oorspronkelijke documenten sprak men over 50-50. De verhouding 60-40 is dus een compromis, waar we het nog niet geheel mee eens zijn. Het GO! wil het liefst 0-100, een berekening die volledig geënt is op het aantal verslagen, zodat je meer punten binnenhaalt wanneer je meer verslagen schrijft. Katholiek Onderwijs Vlaanderen wil naar 100-0, waarbij het aantal leerlingen als maatstaf wordt genomen.

2.4.2 Oprichtingsnorm 45 voltijdse equivalenten voor specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7

Wanneer een "gewoon" leersteuncentrum leersteun wil aanbieden voor deze types, moeten zij niet voldoen aan oprichtingsvoorwaarden, noch bij oprichting aantonen dat zij over expertise beschikken voor deze doelgroepen... We pleiten ervoor dat de leersteuncentra bij oprichting een voldoende grote equipe leerondersteuners telt die over de vereiste expertise beschikt.

Over de norm van 45 voltijdse equivalenten hebben we volgende opmerkingen:

- Het is onlogisch dat men moet voldoen aan de norm van 45 voltijds equivalenten, ongeacht men voor 1 type, voor 2 types of voor alle 3 een specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7 wil oprichten.
- Bovendien verschilt de prevalentie van de beperking of handicap ook nog eens erg tussen deze types. Zo heeft type 6 een erg lage prevalentie en zou een specifiek leersteuncentrum dat alleen voor type 6 wordt opgericht ook de norm van 45 voltijdse equivalenten moeten halen.
- Ook heeft het feit of men ondersteuners in het ondersteuningsmodel heeft aangesteld in een master of bachelor invloed op het aantal voltijdse equivalenten.
- We vragen om deze norm te herzien, met name per type bekijken en verlagen. Voorbeeld: zowel in regio Mechelen-Brussel als in regio Limburg komt de enige type 4-school van Katholiek Onderwijs Vlaanderen niet aan de norm van 45 voltijdse equivalenten. Nochtans gaat het telkens om een ploeg van een 30-tal voltijdse equivalenten die 350 à 400 leerlingen met een (G)V type 4 in het gewoon onderwijs ondersteunen. In het Artikel 70-overleg vroegen we ook al om deze norm te verlagen tot 30.
- Ook wordt de vraag gesteld of via een bestuurlijke samenwerking aan de voorwaarden voldaan kan worden.
- Vraag is ook waarom dit niet uitgedrukt wordt in punten? (Zie behoudsnorm van 3825 punten, Art. 31)

3 Opmerkingen bij bepaalde artikels en thema's

3.1 Toepassingsgebied

Sinds dit schooljaar zijn de Syntra mee opgenomen in het ondersteuningsmodel, evenwel zonder uitbreiding van het budget van de ondersteuningsnetwerken. Ze vallen onder Art. 2. 3°. Momenteel zijn 3 van de 5 Syntra aangesloten bij 3 ondersteuningsnetwerken van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het deeltijds kunstonderwijs wordt hier niet vermeld, maar wel in Art. 69 en 122. We moeten uitzoeken of het deeltijds kunstonderwijs in het toepassingsgebied valt. Zo ja, niet akkoord zonder uitbreiding van middelen.

3.2 Specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7

3.2.1 Oprichtingsnorm 45 voltijds equivalenten

Zie 2.4.2

3.2.2 Leersteunraad specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7

Vertegenwoordiging op schoolniveau in een specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7 is niet wenselijk, noch haalbaar omdat de school niet zelf kan aansluiten bij dat specifiek leersteuncentrum. De leersteunraad zal immers met veel scholen moeten samenwerken en de samenstelling zal ook vaak wisselen. Waarom geen leersteunraad van een leersteuncentrum 467 op niveau van de structurele samenwerkingsverbanden met andere leersteuncentra oprichten?

3.3 Aanwending omkadering voor leersteun IAC-, OV4- versus GC-verslag type 2, 4, 6 of 7

Art. 45 en 46 bepalen dat de omkadering voor IAC-verslagen type 2, 4, 6 en 7 en OV4-verslagen type 4, 6, 7 enerzijds en voor GC-verslagen type 2, 4, 6 en 7 anderzijds apart moeten worden aangewend. Dit zet de flexibele aanwending van de omkadering op een helling en is problematisch voor leerlingen met zeer hoge zorgnoden (bijvoorbeeld braille).

3.4 Berekening werkingsmiddelen voor leerlingen met een IAC- of OV4-verslag type 2, 4, 6 en 7

We toonden al aan dat de werkingsbudgetten voor de leerlingen met een IAC-verslag type 2, 4, 6 en 7 ontoereikend zijn. In deze berekeningswijze is immers geen rekening gehouden met de verplaatsingen die (leer)ondersteuners dienen te maken.

3.5 OV4-Verslag

Het ontwerpdecreet verduidelijkt niet wanneer men een IAC- of een OV4-verslag zal geven. Leerlingen met een OV4-verslag kunnen het curriculum van het secundair onderwijs aan, maar kunnen ook les volgen in het buitengewoon onderwijs. Zal dit gevolgen hebben voor het buitengewoon onderwijs? Zal dit wellicht zorgen voor een daling van het aantal leerlingen in buitengewoon onderwijs OV4? Het is belangrijk dat we goed graven in de codex secundair onderwijs omdat scholen buitengewoon onderwijs een impact zullen voelen naar aanleiding van het nieuwe decreet. Zo is OV4 en de lesbijwoning nog een groot vraagteken. Een IHP verandert in een IAC, maar hoe kunnen we onze handelingsplanning doen voor OV4 wanneer ze geen IAC krijgen? We zullen

onze gewone werking van het buitengewoon onderwijs goed moeten screenen, zowel voor het lager als secundair onderwijs, om te zien wat er op ons af zal komen.

3.6   Uitbreiding mogelijkheden lesbijwoning in andere school

Art. 85 bepaalt dat leerlingen met een IAC-verslag in het gewoon basisonderwijs voortaan ook maximaal halftijds de lessen mogen volgen in het buitengewoon onderwijs. Voor beide richtingen (leerling buo die les bijwoont in het gewoon onderwijs en leerling in het gewoon onderwijs die les bijwoont in het buitengewoon onderwijs) is geen leersteun voorzien. Zonder leersteun dreigt dit een maat voor niets te worden.

Naar aanloop van het huidige ondersteuningsmodel werd ook al de mogelijkheid bepleit om ondersteuning te voorzien in het buitengewoon onderwijs. Binnen de uitbreiding van de mogelijkheden van lesbijwoning (ook voor de nieuwe bepaling dat leerlingen die ingeschreven zijn in het buo maximaal twee schooljaren de lessen kunnen volgen in het gewoon onderwijs met het oog op een terugkeer naar het gewoon onderwijs, eveneens bepaald in Art. 85) willen we hier opnieuw voor pleiten (zie Artikel 142 voor het secundair onderwijs).

3.7   Middelen voor samenwerking tussen scholen buitengewoon onderwijs en leersteuncentra

Art 100 en 156 bepalen dat scholen voor buitengewoon onderwijs een samenwerking moeten uitbouwen met leersteuncentra in functie van expertisedeling en- ontwikkeling. De scholen moeten dit mee opnemen in hun schoolwerkplan. Hier staan echter geen middelen tegenover. Immers, de nascholingsmiddelen voor ondersteuners die terecht kwamen bij de buo-scholen waar de ondersteuners bij tewerk gesteld waren, worden getransfereerd naar de leersteuncentra (Art. 122).

4   Conclusie

Er zijn geen breekpunten, enkel vragen bij de berekening van de puntenenveloppe voor de leersteuncentra voor de leersteun aan de zogenaamde brede types (type basisaanbod, type 3 en 9) en de oprichtingsnorm van 45 voltijds equivalenten voor een specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7. Er is aan een aantal van onze fundamentele opmerkingen ten aanzien van de conceptnota tegemoet gekomen, zoals de bezorgdheden vanuit type 4, 6 en 7 en de toekenning van de secundaire middelen die a rato zijn van de grootte van het leersteuncentrum. Men laat ruimte om de samenwerking vorm te geven waardoor die ook regionaal kan bekeken worden. Verder is het positief dat de leersteuncentra nauw samen zullen werken met het gewoon en buitengewoon onderwijs.

